

ЗАВДАННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ПОЛТАВЩИНИ на етапі підготовки до реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні

Іван МОМОТ,
голова Полтавської
обласної ради

Нову Концепцію розвитку місцевого самоврядування ініціював Президент України Віктор Федорович Янукович під час Міжнародних муніципальних слухань ще у 2011 році. Глава держави назвав три основні вимоги до результатів реформування місцевої влади: перша — розширення прав територіальних громад; друга — децентралізація влади; третя — нова якість адміністративних послуг населенню.

Реалізація цих завдань стане чітким сигналом того, що держава має політичну волю до реальних змін у відносинах між центральними і місцевими органами влади. Це також буде кроком до виконання Україною положень Європейської хартії місцевого самоврядування. І головне, у результаті такого реформування ми отримаємо ефективнішу модель управління.

Децентралізація владних повнова-

жень (через закладений у Концепції принцип субсидіарності) призведе до посилення ролі місцевих громад.

Коротко нагадаю, що принцип субсидіарності вимагає, щоб рішення у державі приймалися на якомога нижчому можливому рівні управління.

Субсидіарність влади означає, що вищі ланки керування мають бути додатковими, або другорядними при вирішенні завдань, які виникають на нижніх ланках. Іншими словами, розбудова системи врядування має відбуватися не зверху вниз, а знизу вверх.

Регіони України суттєво розрізняються за своєю соціально-економічною структурою. Фактично, Державний бюджет України у багатьох випадках виконує ті ж функції, що й структурні фонди Європейського Союзу, які призначені для вирівнювання регіональних диспропорцій.

За даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Полтавська область за рівнем економічного розвитку зайняла у 2012 році друге місце серед регіонів України.

З огляду на це, логічним був би такий перерозподіл бюджетів, який дозволив би регіонам, які можуть це зробити за рахунок власної економічної бази, самостійно вирішувати свої головні проблеми.

Фінансову незалежність місцевого самоврядування треба розглядати, насамперед, як економічний простір для його діяльності. Звичайно, на принципах економічної ефективності та економічної доцільності. А пріоритетною умовою в даному разі повинна бути сукупність територіальних інтересів.

На сьогодні на рівні області представницька та виконавча влада діють узгоджено. Без дублювання функцій ми знаходимо порозуміння у всіх життєво важливих питаннях роз-

витку територій. Запорукою служить командна робота, схоже бачення проблем, у т. ч. і одного з найважливіших завдань місцевої влади — навести лад у сфері надання послуг, забезпечити їх якість і доступність для населення.

Зрозуміло, що при передачі повноважень на місця необхідно буде кардинально переглянути і вдосконалити бюджетні відносини, створити належні матеріальні, фінансові та організаційні умови для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних (самоврядних) і делегованих державою повноважень. Делеговані державою повноваження мають бути профінансовані повністю.

Рівень місцевих бюджетів у перерахунку на одного мешканця не може бути меншим, ніж рівень державного бюджету. Особливо це важливо для розвитку сільських територій.

У середньому, кількість жителів у полтавському селі, залежно від району, від 180 до 230 мешканців. Але це — середньостатистичні дані, реально — кожне десяте село на Полтавщині має взагалі менше 20 жителів. Погодьтеся, що такі цифри викликають стурбованість.

Або наступна статистика: у Карлівському і Зіньківському районах різниця у кількості населення — 1 тисяча 100 осіб, а населених пунктів у Зіньківському районі втричі більше — 115 проти 36.

Ще один приклад. При майже однаковій кількості населення у Котелевському і Диканському районах, в останньому — на 20 населених пунктів більше.

Навіть такий побіжний огляд демографічної ситуації в нашому регіоні свідчить про наявність проблеми територіальної організації влади у сільській місцевості. Органи місцевого самоврядування таких малочи-

сельних громад фактично не можуть здійснювати надані їм законом повноваження.

Для вирішення цієї проблеми в Концепції закладено норми щодо реалізації права територіальних громад на добровільне об'єднання. При цьому передбачається надання обов'язкової і одночасної державної підтримки новоутвореним об'єднаним громадам для поліпшення власної інфраструктури.

Передбачається запровадити співпрацю територіальних громад на засадах ресурсно-організаційної кооперації; прийняти закони про співробітництво територіальних громад, про внесення змін до Бюджетного кодексу (щодо визначення основних засад фінансування проектів такого співробітництва).

Полтавщина як і інші регіони, вже робить перші кроки, запроваджуючи різні форми співробітництва та кооперації між громадами.

Створюються кущові сільські комунальні підприємства, громади об'єднуються для забезпечення пожежної охорони, ремонту доріг, утримання будинків ветеранів.

Концепція ставить за мету максимальне залучення населення до прийняття управлінських рішень. Самоврядування буде ефективним тільки тоді, коли буде існувати свідома громада, яка буде здатна ставити питання розвитку територій, знаходити шляхи їх розв'язання самостійно або через кооперацію із сусідами.

На останній сесії обласна рада затвердила Програму розвитку місцевого самоврядування у Полтавській області на 2013-2015 роки.

Програма має 4 основні напрямки: Перший — «Розвиток кадрового потенціалу та підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів».

Кожне нове скликання в ради приходить щонайменше третина новообраних сільських і селищних голів, відбувається оновлення складу депутатів. Постійно змінюється і законодавча база. Отже, нам потрібно підвищувати свій кваліфікаційний рівень, набувати знання, необхідні для якісного виконання посадових обов'язків, результативної роботи з виборцями.

Другий напрямок — «Розвиток активності територіальних громад».

Обласний конкурс проектів роз-

Громадське обговорення проекту Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади м. Полтава

витку територіальних громад Полтавської області є одним із прикладів того, як громади можуть вирішувати місцеві проблеми, залучаючи жителів та акумулюючи кошти. Обов'язковою умовою участі кожного проекту є його проходження через громадські слухання.

Саме громада визначає пріоритетність проблем розвитку територій, влада заручається підтримкою населення і працює над виконанням завдань також спільно з населенням.

Минулого року ми визначили 40 проектів-переможців, на виконання яких загалом буде використано понад 3 млн. грн.

Приємно, що Полтавщина активно й результативно виступає і на Всеукраїнському конкурсі проектів і програм розвитку місцевого самоврядування. Є позитивна динаміка — втричі збільшилася проти минулого року кількість проектів-переможців від нашого регіону.

Третій напрямок програми — «Організація громадських та соціальних заходів».

Обласна рада постійно сприяє суспільним ініціативам. Як приклад, уже 5 років проходить щорічний конкурс студентських наукових робіт «Від студентського самоврядування — до самоврядування громад».

Завдання цього конкурсу — залучення молоді до активної участі у житті територіальних громад, дослідження проблем місцевого самоврядування та побудови громадянського суспільства.

Четвертий напрямок програми — «Розвиток майнових засад місцевого самоврядування».

У спільній власності територіальних громад області знаходиться майже 200 об'єктів. Наше завдання — забезпечити збереження та ефективне використання комунального майна.

Аналогічні програми розвитку місцевого самоврядування прийняті і у багатьох районах. Завдання таких програм збігаються — потрібно забезпечити умови розвитку та реалізації ініціатив громад, дати інструментарій для розбудови місцевого самоврядування.

Для успішної реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади потрібно розуміння і підтримка з боку населення, представників влади на місцях.

Отже, наше головне завдання — роз'яснити людям суть реформи, показати переваги, які отримає кожна громада, кожна родина, коли Концепція буде втілена у життя.

З огляду на важливість цього питання для населення всього регіону, до обговорення Концепції належить підключитися не тільки посадовим особам місцевого самоврядування та виконавчої влади на місцях, а й депутатам рад усіх рівнів.

Моє бачення ситуації однозначне. Ми повинні готуватися до змін. А для цього необхідно самим бути добре обізнаним та переконаним у необхідності посилення і влади, і відповідальності на місцях.